

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 26ης Μαΐου 2011 *

Στην υπόθεση C-538/09,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 2009,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την D. Recchia και τον A. Μαργέλη, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου του Βελγίου, εκπροσωπούμενου από τον T. Materne,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan (εισηγητή) και M. Berger, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της απόφασεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι, παραλείποντας να επιβάλει για ορισμένες δραστηριότητες δέουσα μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων όταν οι δραστηριότητες αυτές είναι ικανές να επηρεάσουν τόπο του δικτύου Natura 2000 και προβλέποντας για ορισμένες δραστηριότητες σύστημα υποβολής δηλώσεων, το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών

οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7, στο εξής: οδηγία για τους οικοτόπους).

Το νομικό πλαίσιο

Η κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης

- 2 Η οδηγία για τους οικοτόπους, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, αυτής, αποσκοπεί να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζεται η Συνθήκη ΛΕΕ.

- 3 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει:

«Συνίσταται ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών, επονομαζόμενο “Natura 2000”. Το δίκτυο αυτό, που αποτελείται από τους τόπους όπου ευρίσκονται τύποι φυσικών οικοτόπων που εμφανίζονται στο παράρτημα Ι και τους οικοτόπους των ειδών που εμφανίζονται στο παράρτημα ΙΙ, πρέπει να διασφαλίζει την διατήρηση ή, ενδεχομένως, την αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των οικείων ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών.

[...]

- 4 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τη διαδικασία για τη σύσταση του δικτύου Natura 2000, καθώς και τον καθορισμό από τα κράτη μέλη των ειδικών ζωνών διατηρήσεως.
- 5 Το άρθρο 6 της οδηγίας για τους οικοτόπους, που υπαγορεύει τα μέτρα διατηρήσεως για τις εν λόγω ζώνες, ορίζει στις παραγράφους 2 και 3 τα εξής:

«2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, καθώς και οι ενοχλήσεις που έχουν επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ζώνες έχουν ορισθεί, εφόσον οι ενοχλήσεις αυτές θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις σημαντικές όσον αφορά τους στόχους της παρούσας οδηγίας.

3. Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων στον τόπο και εξαιρουμένης της περίπτωσης των διατάξεων της παραγράφου 4, οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμφωνούν για το οικείο σχέδιο μόνον αφού βεβαιωθούν ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα του τόπου περί του οποίου πρόκειται και, ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη».

Η εθνική νομοθεσία

- 6 Ο νόμος της 12ης Ιουλίου 1973 για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος (*Moniteur belge* της 11ης Σεπτεμβρίου 1973, σ. 10306), όπως τροποποιήθηκε με το διάταγμα της Περιφέρειας της Βαλλονίας της 22ας Μαΐου 2008 (*Moniteur belge* της

17ης Ιουνίου 2008, σ. 31074, στο εξής: νόμος για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος), στο άρθρο 28, παράγραφος 2, ορίζει τα εξής:

«Οι γενικές απαγορεύσεις που ισχύουν εντός, ή ενδεχομένως, εκτός των τόπων του δικτύου Natura 2000, καθώς και κάθε άλλο γενικό προληπτικό μέτρο που πρέπει να λαμβάνεται εντός, ή ενδεχομένως, εκτός των τόπων για την αποφυγή της υποβαθμίσεως των φυσικών οικοτόπων και των οχλήσεων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι περιοχές έχουν ορισθεί, θεσπίζονται από την Κυβέρνηση.»

- 7 Ο νόμος για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος ορίζει στο άρθρο του 29, παράγραφος 2, τα εξής:

«Τα σχέδια ή έργα που υπόκεινται σε σύστημα υποβολής δηλώσεων, τα οποία, σύμφωνα με τις κανονιστικές ρυθμίσεις του διατάγματος για τον ορισμό τόπων του δικτύου Natura 2000, δεν συνδέονται άμεσα ή δεν είναι αναγκαία για τη διαχείριση του τόπου, αλλά είναι ικανά να επηρεάσουν σημαντικά αυτόν τον τόπο, καθαυτά ή από κοινού με άλλα σχέδια ή έργα, υπόκεινται σε εκτίμηση των επιπτώσεων όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον στην Περιφέρεια της Βαλλονίας, προς τον σκοπό της προστασίας του τόπου και σύμφωνα με τους προβλεπόμενους από την Κυβέρνηση κανόνες.

[...]»

- 8 Το διάταγμα της Περιφέρειας της Βαλλονίας της 11ης Μαρτίου 1999 για τις περιβαλλοντικές άδειες (*Moniteur belge* της 8ης Ιουνίου 1999, σ. 21114), ως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση διαφοράς (στο εξής: διάταγμα της 11ης Μαρτίου 1999), ορίζει στο άρθρο 3 τα εξής:

«Οι εγκαταστάσεις και δραστηριότητες ταξινομούνται σε κεφάλαια και κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες (κατηγορία 1, κατηγορία 2 και κατηγορία 3) ανάλογα με τη φθίνουσα σημασία των επιπτώσεών τους στον άνθρωπο και στο περιβάλλον, καθώς και ανάλογα με τη δυνατότητα υπαγωγής τους σε γενικούς, τομεακούς ή ενοποιημένους κανόνες.

Στην τρίτη κατηγορία περιλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις και δραστηριότητες με μικρό αντίκτυπο στον άνθρωπο και το περιβάλλον για τις οποίες η Κυβέρνηση έχει προβλέψει ενοποιημένους κανόνες.

[...]

Η Κυβέρνηση μπορεί να ορίζει κριτήρια βάσει των οποίων ο δηλών είναι σε θέση να διαπιστώνει αν η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση της κατηγορίας 3 δύναται να πληροί τους ενοποιημένους κανόνες. Οσάκις τούτο δεν είναι δυνατό, η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση υπάγεται στην κατηγορία 2 και ο δηλών υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση περιβαλλοντικής άδειας της κατηγορίας 2. Στην περίπτωση αυτή, η Κυβέρνηση ορίζει τα στοιχεία που πρέπει να επισυνάπτονται στην αίτηση για τη χορήγηση περιβαλλοντικής άδειας.»

- 9 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του διατάγματος της 11ης Μαρτίου 1999 ορίζει τα εξής:

«Δεν επιτρέπεται η εκμετάλλευση εγκαταστάσεως κατηγορίας 1 ή 2 άνευ περιβαλλοντικής άδειας.

[...]»

- 10 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του διατάγματος αυτού ορίζει τα εξής:

«Δεν επιτρέπεται η εκμετάλλευση εγκαταστάσεως της τρίτης κατηγορίας χωρίς προηγούμενη υποβολή δηλώσεως.

[...]»

- 11 Το άρθρο 13 του εν λόγω διατάγματος ορίζει τα εξής:

«Το δημοτικό συμβούλιο του δήμου στα γεωγραφικά όρια του οποίου βρίσκεται η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση είναι αρμόδιο για την εξέταση των δηλώσεων και των αιτήσεων χορηγήσεως περιβαλλοντικής άδειας.

[...]»

- 12 Το διάταγμα της Κυβερνήσεως της Βαλλονίας της 4ης Ιουλίου 2002 σχετικά με τον κατάλογο των σχεδίων που υπόκεινται σε μελέτη εκτιμήσεως των επιπτώσεων και τις χαρακτηρισμένες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες (*Moniteur belge* της 21ης Σεπτεμβρίου 2002, σ. 42502), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση διαφοράς (στο εξής: διάταγμα της 4ης Ιουλίου 2002), ορίζει στο άρθρο 2, παράγραφος 1, τα εξής:

«Τα σχέδια για τα οποία απαιτείται μελέτη εκτιμήσεως επιπτώσεων και οι χαρακτηρισμένες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος I του παρόντος διατάγματος.»

- 13 Το παράρτημα I του διατάγματος της 4ης Ιουλίου 2002 απαριθμεί τα σχέδια και τις εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες που δεν χρήζουν μελέτης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, εκ των οποίων η προσφυγή της Επιτροπής αφορά ειδικότερα τα εξής σχέδια, εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες:

— κτίρια ή άλλες υποδομές στεγάσεως, που δεν περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 01.20.01.01 χωρητικότητας από 4 έως 500 ζώα για δραστηριότητες εκτροφής ή παχύνσεως βοοειδών 6 μηνών και πλέον, του κεφαλαίου 01.20.01.02.01.

- αποθήκευση χύδην ή σε σιλό δημητριακών, σπόρων και λοιπών προϊόντων προοριζόμενων για τροφή ζώων, πλην των άχυρων και του σανού, χωρητικότητας άνω των 50 m³, του κεφαλαίου 01.49.01.01.

- εγκαταστάσεις διανομής υγρών υδρογονανθράκων με σημείο αναφλέξεως άνω των 55°C και κάτω ή ίσο με 100°C, για οχήματα με κινητήρα, για εμπορικούς σκοπούς εκτός της πωλήσεως, όπως για διανομή υδρογονανθράκων για την τροφοδοσία στόλου οχημάτων ίδιας διαχειρίσεως ή για ίδιο λογαριασμό, με κατ' ανώτατο δύο πιστόνια και εφόσον η χωρητικότητα της αποθήκης υδρογονανθράκων είναι μεγαλύτερη ή ίση με 3000 λίτρα και μικρότερη των 25000 λίτρων, του κεφαλαίου 50.50.01, και

- επιμέρους μονάδα καθαρισμού μικρότερη ή ίση προς 20 ισοδύναμου πληθυσμού, του κεφαλαίου 90.11.

Ιστορικό της διαφοράς και η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 14 Το έτος 2006, περιήλθε στην Επιτροπή καταγγελία σχετικά με την άνευ αδείας λειτουργία βιομηχανικής μονάδας σταυλισμού στον Δήμο Philippeville, στην Περιφέρεια της Βαλλονίας (Βέλγιο), στα όρια του τόπου του δικτύου Natura 2000 «Bassin de Fagnard de l'Eau blanche en aval de Mariembourg», ο οποίος έχει χαρακτηρισθεί ειδική ζώνη διατηρήσεως.

- 15 Ο καταγγέλλων επισήμανε τη σοβαρή υποβάθμιση του περιβάλλοντος αυτού του τόπου του δικτύου Natura 2000 λόγω των λυμάτων της επίμαχης μονάδας σταυλισμού με αποτέλεσμα, κατά την άποψή του, να απειλείται πλήθος ειδών μνημονευόμενων στο παράρτημα της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 103, σ. 1), και στο παράρτημα της οδηγίας για τους οικοτόπους.

- 16 Με έγγραφο της 23ης Αυγούστου 2006, η Επιτροπή κάλεσε το Βασίλειο του Βελγίου να καταθέσει τις παρατηρήσεις του σχετικά με την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας για τους οικοτόπους.
- 17 Λαμβάνοντας υπόψη την απάντηση που έδωσε το Βασίλειο του Βελγίου, η Επιτροπή έκρινε ότι, στην πραγματικότητα, η βελγική νομοθεσία δεν ήταν σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους καθόσον δεν απαιτούσε εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και προέβλεπε σύστημα υποβολής δηλώσεων για ορισμένες δραστηριότητες εφόσον ήταν ικανές να επηρεάσουν τόπο του δικτύου Natura 2000.
- 18 Αφού κάλεσε το Βασίλειο του Βελγίου, στις 23 Μαρτίου 2007, να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, η Επιτροπή απέστειλε στο εν λόγω κράτος μέλος, στις 6 Μαΐου 2008, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία το κάλεσε να λάβει τα απαραίτητα για τη συμμόρφωσή του προς αυτή μέτρα εντός προθεσμίας δύο μηνών από την παραλαβή της.
- 19 Το Βασίλειο του Βελγίου, στις 11 Ιουλίου 2008, απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη υποστηρίζοντας ότι η γεωργική εκμετάλλευση που είχε αρχικώς εξετασθεί ήταν εξ αρχής εξοπλισμένη με μονάδα καθαρισμού λυμάτων και ότι δεν κατευθύνονταν λύματα προς τον οικείο τόπο του δικτύου Natura 2000. Το εν λόγω κράτος μέλος προσέθεσε ότι ο νόμος για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος περιλάμβανε περαιτέρω το άρθρο 28, παράγραφος 2, το οποίο παρατίθεται στη σκέψη 6 της παρούσας αποφάσεως, και ότι επρόκειτο να εκδοθεί διάταγμα για την εφαρμογή της διατάξεως αυτής.
- 20 Κατόπιν «συναντήσεως εφ' όλης της ύλης» μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου και της Επιτροπής στις 17 Μαρτίου 2009, το εν λόγω κράτος μέλος, στις 5 Μαΐου 2009, συμπλήρωσε την απάντησή του στην αιτιολογημένη γνώμη προσθέτοντας στοιχεία σχετικά με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της Περιφέρειας της Βαλλονίας ώστε να αποτραπεί κάθε κίνδυνος περιβαλλοντικής ζημίας.

- 21 Δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές δεν διασφαλίζουν συστηματική εκτίμηση των επιπτώσεων στον προστατευόμενο τόπο, που απαιτεί το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 22 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, οι εθνικές αρχές μπορούν να εγκρίνουν την υλοποίηση σχεδίου ή έργου μόνο κατόπιν εκπονήσεως μελέτης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία πρέπει να αναδείξει τον πραγματικό ή εν δυνάμει αντίκτυπο του σχεδίου ή του έργου στον προστατευόμενο τόπο.
- 23 Καθόσον τα κριτήρια για την εξαίρεση κατηγορίας σχεδίων ή έργων δεν επαρκούν ώστε να διασφαλισθεί με βεβαιότητα ότι τα οικεία σχέδια ή έργα δεν θα έχουν επιβλαβείς συνέπειες για την ακεραιότητα του προστατευόμενου τόπου, αυτή η εκτίμηση θα έπρεπε, κατά την Επιτροπή, να διενεργείται κατά τρόπο συστηματικό.
- 24 Εν προκειμένω, από το άρθρο 29, παράγραφος 1, του νόμου για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος προκύπτει ότι για τα σχέδια ή έργα για τα οποία δεν απαιτείται η έκδοση περιβαλλοντικής άδειας, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι κατηγορίες σχεδίων και έργων για τις οποίες αρκεί απλώς να υποβληθεί δήλωση ενώπιον της δημοτικής αρχής, δεν απαιτείται εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

- 25 Αυτή, όμως, η εξαίρεση από την υποχρέωση τέτοιας εκτιμήσεως για τα σχέδια και τα έργα που υπόκεινται σε σύστημα υποβολής δηλώσεων δεν εξαρτάται από αντικειμενικό κριτήριο. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι οι δραστηριότητες που είναι κάτω του ορίου που θέτει το διάταγμα της 4ης Ιουλίου 2002 έχουν σημαντικό αντίκτυπο στον οικείο τόπο.
- 26 Η Επιτροπή αναφέρει συναφώς τις μνημονεύόμενες στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως δραστηριότητες και εγκαταστάσεις και επισημαίνει ότι η εκτροφή 500 βοοειδών ενδέχεται να έχει λόγω των λυμάτων επιπτώσεις σε δεδομένο τόπο, ενώ τα ίδια λύματα σε άλλον τόπο ενδέχεται να μην έχουν επιπτώσεις.
- 27 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή προσθέτει ότι, όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με τη δυνατότητα μεταφοράς των εγκαταστάσεων στη δεύτερη από την τρίτη κατηγορία, κατά το άρθρο 3, πέμπτο εδάφιο, του διατάγματος της 11ης Μαρτίου 1999, τούτο γίνεται με πρωτοβουλία του δηλούντος, ενώ, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, απόκειται στις αρμόδιες εθνικές αρχές να εξακριβώνουν, κατόπιν δέουσας μελέτης, αν τα σχέδια ή έργα παραβιάζουν την ακεραιότητα του οικείου τόπου. Επιπλέον, από το εν λόγω άρθρο 3, πέμπτο εδάφιο, προκύπτει ότι η μεταφορά στη δεύτερη από την τρίτη κατηγορία σχετίζεται με τη μη δυνατότητα τηρήσεως των ενοποιημένων κανόνων και όχι με τον κίνδυνο που διατρέχει ο τόπος του δικτύου Natura 2000.
- 28 Επιπλέον, οι γενικές απαγορεύσεις του άρθρου 28, παράγραφος 2, του νόμου για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος εμπίπτουν στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας για τους οικοτόπους, το οποίο δεν αφορά την υποχρέωση εκπονήσεως μελέτης για την εκτίμηση των επιπτώσεων του νέου έργου στον τόπο. Κατά συνέπεια, το εν λόγω άρθρο 28, παράγραφος 2, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι διασφαλίζει επαρκή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους.

- 29 Το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι οι πραγματοποιηθέντες έλεγχοι από τις υπηρεσίες του δεν εντόπισαν αρνητικό αντίκτυπο της μονάδας σταυλισμού την οποία αφορά η καταγγελία στον τόπο του δικτύου Natura 2000 «Bassin de Fagnard de l'Eau blanche an aval de Mariembourg».
- 30 Σε γενικές γραμμές, από το άρθρο 3 του διατάγματος της 11ης Μαρτίου 1999 προκύπτει ότι η τρίτη κατηγορία εγκαταστάσεων, η οποία υπόκειται στο σύστημα υποβολής δηλώσεων, περιλαμβάνει εξ ορισμού τις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες που έχουν μικρό αντίκτυπο στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.
- 31 Επιπλέον, η εκμετάλλευση εγκαταστάσεως ή δραστηριότητας της τρίτης κατηγορίας συνεπάγεται την τήρηση των διατάξεων του κώδικα περιβάλλοντος, καθώς και των ενοποιημένων κανόνων ανά τομέα δραστηριότητας. Αυτοί οι ενοποιημένοι κανόνες αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση του αντίκτυπου στο περιβάλλον και στην αποτροπή προκλήσεως βλαβών σε τόπους του δικτύου Natura 2000.
- 32 Επιπλέον, η Περιφέρεια της Βαλλονίας, όταν προέβη στη σύνταξη του καταλόγου των χαρακτηρισμένων δραστηριοτήτων ή εγκαταστάσεων, εκπόνησε μελέτη σχετικά με τις δραστηριότητες που ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια του παραρτήματος III της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40).
- 33 Για την αποτροπή κάθε κινδύνου βλάβης στο περιβάλλον προερχόμενης από απρόβλεπτη κατάσταση, το διάταγμα της 11ης Μαρτίου 1999 προβλέπει, επίσης, τη δυνατότητα αλλαγής της κατηγορίας εγκαταστάσεως ανήκουσας στην τρίτη κατηγορία, εφόσον δεν είναι δυνατή η τήρηση των ενοποιημένων κανόνων που ισχύουν ως προς αυτήν. Ο δηλών πρέπει, επομένως, να υποβάλει αίτηση για χορήγηση περιβαλλοντικής άδειας της δεύτερης κατηγορίας. Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια αρχή μπορεί, βάσει των στοιχείων που προσκομίζει ο αιτών την άδεια, να αποφασίσει για την εκπόνηση μελέτης των επιπτώσεων της εγκαταστάσεως στον οικείο τόπο του δικτύου Natura 2000.

- 34 Το άρθρο 28 του νόμου για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί την τελευταία πτυχή της προστασίας. Συγκεκριμένα, η παράγραφος 1 αυτού του άρθρου 28 ορίζει ότι όλοι οι φορείς εκμεταλλεύσεως δεσμεύονται από τη γενική απαγόρευση χειροτερεύσεως των φυσικών οικοτόπων και οχλήσεως των ειδών για τα οποία ορίστηκαν οι τόποι του δικτύου Natura 2000. Κατά δε την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 28, η κυβέρνηση μπορεί να καλύπτει, λαμβάνοντας γενικά μέτρα, το σύνολο των δραστηριοτήτων που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στους τόπους του δικτύου Natura 2000. Η διάταξη αυτή τέθηκε σε ισχύ με το διάταγμα της Κυβερνήσεως της Βαλλονίας της 23ης Οκτωβρίου 2008 σχετικά με τα γενικά προληπτικά μέτρα για τους τόπους του δικτύου Natura 2000 (*Moniteur belge* της 27ης Νοεμβρίου 2008, σ. 62636), καθώς και με το διάταγμα της Κυβερνήσεως της Βαλλονίας της 23ης Οκτωβρίου 2008 σχετικά με τις λεπτομέρειες που αφορούν το προληπτικό σύστημα που ισχύει για τους τόπους του δικτύου Natura 2000 (*Moniteur belge* της 27ης Νοεμβρίου 2008, σ. 62644).
- 35 Σε περίπτωση που το πλέγμα των διατάξεων αυτών, οι οποίες διασφαλίζουν την αποτελεσματική προστασία των τόπων του δικτύου Natura 200, αποδεικνυόταν αναποτελεσματικό, η Κυβέρνηση της Βαλλονίας διατηρούσε τη δυνατότητα θεσπίσεως γενικών μέτρων εφαρμοζόμενων εκτός των τόπων του δικτύου Natura 2000, συμπληρώνοντας εκείνα που αφορούν τους τόπους καθαυτούς.
- 36 Στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, το Βασίλειο του Βελγίου υπογραμμίζει ότι μόνος περιορισμός για την εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους είναι η απουσία ενδεχόμενων σημαντικών επιπτώσεων στις ειδικές ζώνες διατηρήσεως. Οι βελγικές, όμως, αρχές συμμορφώνονταν προς την προσέγγιση αυτή με το άρθρο 3 του διατάγματος της 11ης Μαρτίου 1999.
- 37 Όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με τη δυνατότητα μεταφοράς των εγκαταστάσεων στη δεύτερη από την τρίτη κατηγορία, η ερμηνεία της Επιτροπής ήταν εσφαλμένη καθώς ο αιτών πρέπει να στηρίζεται σε κριτήρια οριζόμενα από την Κυβέρνηση της Βαλλονίας προκειμένου να διαπιστώσει αν για την οικεία εγκατάσταση απαιτείται, αντί της υποβολής δηλώσεως, η έκδοση περιβαλλοντικής άδειας. Ως προς το επιχείρημα κατά το οποίο η εν λόγω μεταφορά εξαρτάται από την τήρηση των ενοποιημένων κανόνων, το Βασίλειο του Βελγίου διευκρινίζει ότι, λαμβανομένων υπόψη των βελγικών κανονιστικών ρυθμίσεων, εγκατάσταση της τρίτης κατηγορίας η οποία

πληροί τους ενοποιημένους κανόνες που ισχύουν ως προς αυτήν δεν επιφέρει καμία ή επιφέρει ελάχιστες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον.

- 38 Επομένως, το Βασίλειο του Βελγίου μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, καθώς έχει θεσπίσει σύστημα δέουσας εκτιμήσεως των επιπτώσεων όλων των δραστηριοτήτων που είναι ικανές να έχουν αρνητικό αντίκτυπο σε προστατευόμενο τόπο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 39 Κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους εξαρτά την υποχρέωση δέουσας εκτιμήσεως των επιπτώσεων ενός σχεδίου ή έργου από την ύπαρξη ενδεχομένου να επηρεασθεί σημαντικά ο οικείος τόπος. Λαμβανομένης υπόψη, ειδικότερα, της αρχής της προλήψεως, αυτός ο κίνδυνος υφίσταται εφόσον δεν μπορεί να αποκλεισθεί βάσει αντικειμενικών στοιχείων ότι το συγκεκριμένο έργο ή σχέδιο θα επηρεάσει σημαντικά τον οικείο τόπο (βλ. αποφάσεις της 7ης Σεπτεμβρίου 2004, C-127/02, Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, Συλλογή 2004, σ. I-7405, σκέψεις 43 και 44 της 20ής Οκτωβρίου 2005, C-6/04, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 2005, σ. I-9017, σκέψη 54, καθώς και της 13ης Δεκεμβρίου 2007, C-418/04, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 2007, σ. I-10947, σκέψη 226).
- 40 Η εκτίμηση του κινδύνου πρέπει να καθορίζεται, ιδίως, υπό το πρίσμα των ειδικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών και προϋποθέσεων του τόπου τον οποίο αφορά το σχέδιο ή το έργο (βλ. αποφάσεις Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, ανωτέρω, σκέψη 49, καθώς και της 4ης Οκτωβρίου 2007, C-179/06, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2007, σ. I-8131, σκέψη 35).
- 41 Περαιτέρω, η προϋπόθεση από την οποία εξαρτάται η εκτίμηση των επιπτώσεων ενός σχεδίου ή έργου σε συγκεκριμένο τόπο, βάσει της οποίας η εν λόγω εκτίμηση

είναι απαραίτητη σε περιπτώσεις αμφιβολίας ως προς την ύπαρξη επιβλαβών συνεπειών, δεν καθιστά δυνατή την απαλλαγή από την υποχρέωση εκτιμήσεως ορισμένων κατηγοριών έργων βάσει κριτηρίων μη δυνάμενων να εξασφαλίσουν ότι τα εν λόγω έργα δεν επηρεάζουν σημαντικά τους προστατευόμενους τόπους (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-98/03, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2006, σ. I-53, σκέψη 41).

- 42 Συγκεκριμένα, η δυνατότητα γενικής απαλλαγής ορισμένων δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, από την υποχρεωτική εκτίμηση των επιπτώσεων στον οικείο τόπο δεν είναι δυνατό να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες δεν θα βλάψουν την ακεραιότητα του προστατευόμενου τόπου (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Επιτροπή κατά Γερμανίας, προπαρατεθείσα, σκέψεις 43 και 44, και της 4ης Μαρτίου 2010, C-241/08, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2010, σ. I-1697, σκέψη 31).
- 43 Έτσι, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους δεν μπορεί να επιτρέπει σε κράτος μέλος να θεσπίζει εθνικούς κανόνες βάσει των οποίων απαλλάσσονται γενικώς από την υποχρέωση εκτιμήσεως των επιπτώσεων στον τόπο σχέδια διευθετήσεως είτε λόγω του χαμηλού ποσού των προγραμματιζομένων δαπανών είτε λόγω του ειδικού χαρακτήρα των οικείων τομέων δραστηριότητας (βλ. απόφαση της 6ης Απριλίου 2000, C-256/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. I-2487, σκέψη 39).
- 44 Ομοίως, κράτος μέλος, εξαιρώντας συστηματικώς από τη διαδικασία εκτιμήσεως των επιπτώσεων στον οικείο τόπο τις εργασίες, τα έργα ή την περιβαλλοντική διαχείριση που υπόκεινται σε σύστημα υποβολής δηλώσεων, παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 4ης Μαρτίου 2010, Επιτροπή κατά Γαλλίας, προπαρατεθείσα, σκέψη 62).
- 45 Κατά συνέπεια, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι κράτος μέλος, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να απαλλάσσει γενικώς και συστηματικώς από την υποχρέωση εκτιμήσεως των επιπτώσεων σε τόπους του δικτύου Natura 2000 κατηγορίες σχεδίων ή έργων ανάλογα με τον τομέα της δραστηριότητας ή την καθιέρωση συστήματος υποβολής δηλώσεων.

- 46 Εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων αυτών αν οι διατάξεις του Βασιλείου του Βελγίου είναι σύμφωνες προς το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους.
- 47 Συναφώς επισημαίνεται ότι το άρθρο 29, παράγραφος 2, του νόμου για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος ορίζει ότι τα σχέδια ή έργα που υπόκεινται σε σύστημα υποβολής δηλώσεων, τα οποία είναι ικανά να επηρεάσουν σημαντικά τόπο του δικτύου Natura 2000, καθαυτά ή από κοινού με άλλα σχέδια ή έργα, υπόκεινται στη διαδικασία εκτιμήσεως των επιπτώσεων που προβλέπεται από τη νομοθεσία για την εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον της Περιφέρειας της Βαλλονίας.
- 48 Ταυτοχρόνως, το διάταγμα της 11ης Μαρτίου 1999 ορίζει ότι για τις δραστηριότητες και εγκαταστάσεις της τρίτης κατηγορίας προβλέπεται μόνον προηγούμενη υποβολή δηλώσεως ενώπιον του δημοτικού συμβουλίου του δήμου όπου βρίσκεται η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση.
- 49 Η Επιτροπή συνάγει από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών ότι για τις δραστηριότητες και εγκαταστάσεις της τρίτης κατηγορίας δεν απαιτείται άδεια και, ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατό να αποτελέσουν αντικείμενο εκτιμήσεως των επιπτώσεών τους σε τόπο του δικτύου Natura 2000, γεγονός που δεν αμφισβητείται από το Βασίλειο του Βελγίου.
- 50 Η Επιτροπή παραπέμπει συναφώς στο παράρτημα I του διατάγματος της 4ης Ιουλίου 2002 το οποίο ορίζει τις περιπτώσεις σχεδίων, εγκαταστάσεων ή δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν απαιτείται μελέτη επιπτώσεων στο περιβάλλον, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι εμπόπτουσες στην τρίτη κατηγορία και μνημονευόμενες στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως περιπτώσεις.
- 51 Κατά συνέπεια, το Βασίλειο του Βελγίου καθιέρωσε σύστημα υποβολής δηλώσεων με το οποίο απαλλάσσονται ορισμένες δραστηριότητες και εγκαταστάσεις, εν γένει, από την υποχρέωση εκτιμήσεως των επιπτώσεών τους σε τόπο του δικτύου Natura 2000. Το κράτος μέλος αυτό εικάζει, έτσι, ότι τα σχέδια ή έργα που υπόκεινται σε αυτό το σύστημα υποβολής δηλώσεων δεν είναι σε θέση να επηρεάζουν σημαντικά τον προστατευόμενο τόπο.

- 52 Υπό τις περιστάσεις αυτές, όταν κράτος μέλος θεσπίζει σύστημα υποβολής δηλώσεων, το οποίο δεν προβλέπει εκτίμηση του κινδύνου ανάλογα, ειδικότερα, με τα ειδικά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και προϋποθέσεις του οικείου τόπου, αποκλείεται στο κράτος μέλος αυτό να αποδείξει ότι οι διατάξεις που έχει θεσπίσει επιτρέπουν να αποκλεισθεί, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, ότι τα σχέδια ή έργα που υπόκεινται σε αυτό το σύστημα υποβολής δηλώσεων δεν επηρεάζουν σημαντικά τόπο του δικτύου Natura 2000, καθαυτά ή από κοινού με άλλα σχέδια ή έργα (βλ., υπό την έννοια αυτή και κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Μαρτίου 2010, Επιτροπή κατά Γαλλίας, προπαρατεθείσα, σκέψη 32).
- 53 Συγκεκριμένα, μπορεί να συναχθεί από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές μπορούν να απαλλαγούν από την υποχρέωση εκτιμήσεως των επιπτώσεων σχεδίου ή έργου μη άμεσα συνδεόμενου ή αναγκαίου για τη διαχείριση τόπου του δικτύου Natura 2000 μόνο στην περίπτωση που μπορεί να αποκλειστεί, βάσει αντικειμενικών στοιχείων, ότι αυτό το σχέδιο ή έργο επηρεάζει σημαντικά τον τόπο αυτό, καθαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια ή έργα (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσες αποφάσεις Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, σκέψη 45, καθώς και Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, σκέψη 238).
- 54 Συναφώς, πρώτον, το Βασίλειο του Βελγίου παραπέμπει στο άρθρο 3 του διατάγματος της 11ης Μαρτίου 1999, κατά το οποίο το σύστημα υποβολής δηλώσεων αφορά αποκλειστικώς τις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες με μικρό αντίκτυπο στον άνθρωπο και το περιβάλλον, για τις οποίες η Κυβέρνηση προέβλεψε ενοποιημένους κανόνες.
- 55 Πάντως, υπενθυμίζεται ότι σχέδιο περιορισμένων έστω διαστάσεων μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όταν αφορά μια τοποθεσία όπου οι περιβαλλοντικοί παράγοντες, όπως η πανίδα και η χλωρίδα, το έδαφος, τα ύδατα, το κλίμα ή η πολιτιστική κληρονομιά, επηρεάζονται από την παραμικρή τροποποίηση (βλ., υπό την έννοια αυτή, όσον αφορά την οδηγία 85/337, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, C-392/96, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 1999, σ. I-5901, σκέψη 66).

- 56 Επομένως, δεν μπορεί κράτος μέλος να θεωρεί δεδομένο ότι κατηγορίες σχεδίων ή έργων, οριζόμενες ανά τομέα δραστηριότητας, και ειδικές εγκαταστάσεις έχουν εξορισμού μικρό αντίκτυπο στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.
- 57 Δεύτερον, το Βασίλειο του Βελγίου επισημαίνει ότι, όταν η Περιφέρεια της Βαλλονίας συνέταξε τον κατάλογο των χαρακτηρισμένων δραστηριοτήτων ή εγκαταστάσεων, εκπόνησε μελέτη σχετικά με τις δραστηριότητες που μπορούν να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια του παραρτήματος III της οδηγίας 85/337.
- 58 Διαπιστώνεται, όμως, ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν προσκόμισε τέτοια μελέτη. Εν πάση περιπτώσει, όπως αναφέρει η Επιτροπή, αντιθέτως προς τις απαιτήσεις του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, τέτοιου είδους προηγούμενη μελέτη, μεταξύ άλλων, δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να προβλέπει τις συνέπειες που ενδεχομένως έχει σχέδιο ή έργο, καθαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, σε δεδομένο τόπο.
- 59 Τρίτον, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι, κατά το διάταγμα της 11ης Μαρτίου 1999, οσάκις σχεδιαζόμενη εγκατάσταση της τρίτης κατηγορίας δεν μπορεί να τηρήσει τους ενοποιημένους κανόνες που ισχύουν ως προς αυτή, μεταφέρεται στη δεύτερη κατηγορία. Η αρμόδια αρχή, βάσει των στοιχείων που υποβάλλει ο δηλών με την αίτηση για τη χορήγηση περιβαλλοντικής άδειας της δεύτερης κατηγορίας, μπορεί, επομένως, να απαιτήσει την εκτίμηση των επιπτώσεων της σχεδιαζόμενης εγκαταστάσεως στον οικείο τόπο του δικτύου Natura 2000, αποβλέποντας στην προστασία του τόπου αυτού.
- 60 Το Βασίλειο του Βελγίου, όμως, δεν προσκόμισε ούτε τις διατάξεις των ενοποιημένων κανόνων σχετικά με τις εγκαταστάσεις και τις δραστηριότητες στις οποίες αναφέρεται η Επιτροπή ούτε τα κριτήρια που επιτρέπουν στον δηλούντα να προσδιορίζει αν η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση της τρίτης κατηγορίας μπορεί να τηρήσει αυτούς τους ενοποιημένους κανόνες. Το κράτος μέλος δεν εξηγεί περαιτέρω για ποιο

συγκεκριμένο λόγο κατά τις διατάξεις επιτρέπεται να μην εκπονείται μελέτη των επιπτώσεων των σχεδίων ή έργων που είναι ικανά να επηρεάσουν σημαντικά τον προστατευόμενο τόπο.

- 61 Τέταρτον, το Βασίλειο του Βελγίου επικαλείται τις διατάξεις εφαρμογής του άρθρου 28, παράγραφος 2, του νόμου για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, διασφαλίζουν αποτελεσματική προστασία των τόπων του δικτύου Natura 2000 στην Περιφέρεια της Βαλλονίας.
- 62 Παρά ταύτα, το εν λόγω κράτος μέλος αρκείται στην παραπομπή σε δύο διατάγματα της Κυβερνήσεως της Βαλλονίας της 23ης Οκτωβρίου 2008, που μνημονεύονται στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, χωρίς να εξετάσει το περιεχόμενό τους ούτε να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους τα διατάγματα αυτά είναι, κατά την άποψή του, επαρκή για τη διασφάλιση της μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους.
- 63 Πέμπτον, το Βασίλειο του Βελγίου αναφέρει επίσης την υποχρέωση τηρήσεως του κώδικα περιβάλλοντος, χωρίς όμως να προσδιορίσει συγκεκριμένα πώς οι διατάξεις του κώδικα αυτού, σε συνδυασμό με τις γενικές προϋποθέσεις, μπορούν να διασφαλίσουν την προστασία του περιβάλλοντος.
- 64 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν προσκόμισε στοιχεία επιτρέποντα στο Δικαστήριο να εξακριβώσει αν οι διατάξεις που θέσπισε επαρκούν ώστε να αποκλεισθεί, βάσει αντικειμενικών στοιχείων, ότι τα σχέδια ή έργα που υποκείνται σε σύστημα υποβολής δηλώσεων δεν επηρεάζουν σημαντικά τόπο του δικτύου Natura 2000, καθαυτά ή από κοινού με άλλα σχέδια ή έργα.
- 65 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφυγή της Επιτροπής είναι βάσιμη.

- 66 Κατόπιν των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι, παραλείποντας να επιβάλει για ορισμένες δραστηριότητες που υπόκεινται σε σύστημα υποβολής δηλώσεων δέουσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων όταν οι δραστηριότητες αυτές είναι ικανές να επηρεάσουν τόπο του δικτύου Natura 2000, το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 67 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Βασίλειο του Βελγίου ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Παραλείποντας να επιβάλει για ορισμένες δραστηριότητες που υπόκεινται σε σύστημα υποβολής δηλώσεων δέουσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων όταν οι δραστηριότητες αυτές είναι ικανές να επηρεάσουν τόπο του δικτύου Natura 2000, το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.
- 2) Το Βασίλειο του Βελγίου καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)